

Journal of Education Studies

Volume 22
Issue 1 July-September 1993

Article 1

July 1993

ศิลปะ เป็นมรดกทางสังคม

วิรัตน์ พิษณุไชยกุลย์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

พิษณุไชยกุลย์, วิรัตน์ (1993) "ศิลปะ เป็นมรดกทางสังคม," *Journal of Education Studies*: Vol. 22: Iss. 1, Article 1.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.22.1.1

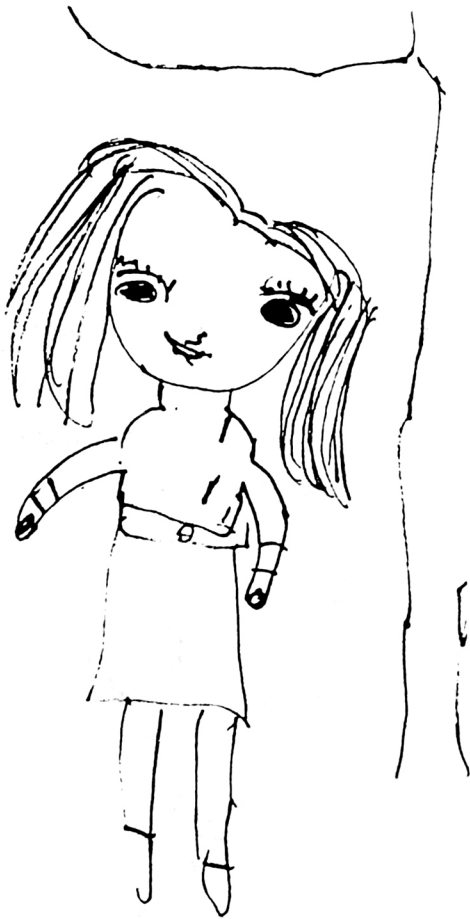
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol22/iss1/1>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ศิลปะ

เป็นมูลนิธิสำคัญ

วิรัตน์ พิชญไพบลอย

การพัฒนาความเจริญของนักเรียนให้ได้สูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคนนั้น จำเป็นต้องสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดความเจริญได้สูงสุดมีบูรณาการอย่างสมดุลในตัวเด็กทั้งจากทางตรงและทางอ้อม นักเรียนสามารถจะหาประสบการณ์จากสิ่งต่างๆ ตามความปรารถนาเท่าที่จะเป็นไปได้ และสามารถจะรับรู้สิ่งที่ดีงาม ตามโลกทัศน์ของเขาและแสดงออกผ่านทางความคิดและความรู้สึกสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ ถ้าผู้ใหญ่ละเลยหรือจำกัดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความต้องการตามธรรมชาติของนักเรียนแล้ว เด็กก็ไม่มีโอกาสที่จะพัฒนาเท่าที่ควร และถ้าทางโรงเรียนไม่สามารถจำกัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วก็เท่ากับการเรียนการสอนนั้นไม่

“บุคคลจะสามารถนิยมศิลปะได้ ต้องมีการเรียนรู้ เพื่อเสริมปัญญาสามารถเข้าใจ และฝึกฝนอารมณ์รับรู้ความงามและความรู้สึก”

ประสบผลตามปรัชญาการศึกษาที่กำหนดไว้ บุคคลจะสามารถนิยมศิลปะได้ ต้องมีการเรียนรู้ เพื่อเสริมปัญญาสามารถเข้าใจ และฝึกฝนอารมณ์ รับรู้ความงามและความรู้สึก

ศิลปศึกษามีวิชาทั้งภาคปฏิบัติและทฤษฎี จึงมีกิจกรรมหลายด้านที่สามารถตอบสนอง ความสนใจของนักเรียนได้ โดยเฉพาะความถนัด พิเศษของนักเรียนแต่ละคน ให้มีโอกาสดี พัฒนาได้อย่างเหมาะสมจึงนับว่าศิลปศึกษามี ความเหมาะสมเป็นพิเศษที่มีกิจกรรมสร้างเสริม พฤติกรรมมูลฐานสำคัญ และหลายกิจกรรมที่มี ประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็กได้โดยตรงเป็นพิเศษ เพราะหลักของการสอนวิชาสายนี้เน้นการออก แบบสร้างสรรค์ นักเรียนจึงได้มีโอกาสแสดงออก ถึงความคิดและจินตนาการได้อย่างอิสระ

“เสียดายที่โรงเรียนประถมศึกษาหลายแห่งมิได้สร้างเสริมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุด มุ่งหมายของศิลปศึกษา กิจกรรมศิลปะจะช่วยพัฒนาความพร้อมในตัวเด็ก โดยเฉพาะ ความคิดสร้างสรรค์และความคล่องในการใช้ความคิด สายตา และมีมือให้ประสานสัมพันธ์กัน ความพร้อมนี้จะเป็นพื้นฐานขั้นต้นให้เด็กสามารถพัฒนาได้อย่างสูงสุดตามศักยภาพของเขา”

การสร้างสรรคงานศิลปะมีตั้งแต่เด็กและ พัฒนาต่อไปถึงผู้ใหญ่ เด็กๆ อาจจะสร้างสรรค์ งานตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งเนื้อหาของ หลักสูตรก็ได้กำหนดขอบข่ายไว้กว้างขวางทั้งการ เขียนภาพ การปั้นแกะสลัก การพิมพ์ การประดิษฐ์ งานฝีมือต่างๆ รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ ในการสร้างสรรค์ ศิลปะใหม่ๆ ตามความเหมาะสม กับวัย โอกาสและวัสดุเครื่องมือที่จะหาได้ เช่นใน เด็กเล็กอาจจะทำกิจกรรมง่ายๆ ซึ่งอาจจะไม่ ต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ใดเป็นพิเศษ เช่น การ

เขียนภาพด้วยนิ้วมือ ซึ่งกิจกรรมนี้มีส่วนส่งเสริมความสามารถในการใช้ส่วนต่างๆ ของมือให้คล่องแคล่วขึ้น เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อของมือ ตั้งแต่นิ้วมือ ข้อมือ และช่วงแขน ซึ่งเด็กจะได้มีโอกาสพัฒนาความเจริญของร่างกายให้มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือมีความสัมพันธ์กันระหว่างสมอง สายตา และมือ ให้ทำงานประสานร่วมกัน เช่นการเขียนภาพจากจินตนาการของเด็ก

การเข้าใจและเห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรม ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ก่อให้เกิดความสุขใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของชาติ ศิลปะศึกษา สามารถส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กได้เป็นพิเศษ กล่าวคือ วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจศิลปะ เด็กได้มีโอกาสศึกษาวัฒนธรรมที่ดิงามต่อเนื่องกันจากโบราณถึงปัจจุบัน แม้ในเด็กเล็กศิลปะศึกษาก็มีส่วนเข้าไปช่วยส่งเสริม กล่าวคือศิลปะศึกษามีวิชาหลายสาขามีกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถจัดให้เหมาะสมกับวัยได้ เช่นให้เด็กเขียนภาพสิ่งแวดล้อมของตน เรียนรู้วัฒนธรรมและความงามต่างๆ ที่ใกล้ตัว ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถขยายให้กว้างต่อไปได้ตามความสามารถและความถนัดของเด็ก

ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของความงามทั้งในธรรมชาติและในศิลปะ มนุษย์สามารถรับรู้เกี่ยวกับความงามในสิ่งแวดล้อม มนุษย์จึงควรเรียนรู้ และได้รับการส่งเสริมด้านสุนทรียภาพเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในความงามอันเป็นรากฐานของความดีทั้งหลาย วิชาสุนทรียศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการสร้างบุคคลให้มีคุณภาพ และมีคุณค่าต่อสังคม ส่งเสริมให้บุคคลเกิดความ

นิยมในความงามของสิ่งแวดล้อม ช่วยสร้างความ เป็นระเบียบ และรักษาความสมดุลของธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัญหาของสังคมในโลกปัจจุบัน ศิลป-ศึกษา มีวิชาที่ช่วยสนับสนุนเป็นพิเศษในสิ่งต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวแล้ว

ศิลปะจึงเป็นพื้นฐานสำคัญ กิจกรรมทาง ศิลปะก่อให้เกิดความเจริญเติบโตพัฒนาขึ้นใน ตัวเด็กให้ได้สมดุลทุกด้าน ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมให้ เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ในวิชาชีพสาขาต่างๆ ตามความถนัดและความ สามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นบุคคลที่มี คุณค่าต่อสังคม

“ศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาปลูกฝังกิจนิสัยในการทำงานและความสามารถในการสร้างสรรค์ ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ในศิลปะวัฒนธรรม และทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์งานศิลปะ พฤติกรรมทางศิลปะเหล่านี้มีส่วนสนับสนุนการศึกษาวិชาชีพสาขาที่เขาริถัดและสนใจได้ ”

การสร้างสรรคศิลปะ

ศิลปินสร้างสรรคงานจากความคิดและความรู้สึกผ่านขบวนการที่ต้องใช้ทักษะและความชำนาญเป็นพิเศษจนได้ผลงานศิลปะที่ตนพึงพอใจ ในการสร้างสรรคงานแต่ละชิ้น ศิลปินต้องตัดสินใจทั้งในด้านความคิด การใช้วัสดุ เครื่องมือ และเทคนิคการสร้างสรรค นอกจากนี้ศิลปินยังต้องแก้ปัญหาเกี่ยวกับคุณค่าทางสุนทรียภาพ ซึ่งต้องตัดสินใจอีกเกี่ยวกับการเลือกใช้องค์ประกอบศิลปะ เช่น การแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการใช้เส้น สี รูปร่าง ช่องว่าง และรูปทรงลักษณะ พร้อมกับ การตัดสินใจเรื่องการใช้หลักของการจัดองค์ประกอบเพื่อให้งานเกิดดุลยภาพมีความกลมกลืนและความขัดแย้งได้ส่วนสัมพันธ์กัน มีส่วนสัดและช่วงจังหวะที่เหมาะสม จึงเห็นได้ว่าการสร้างสรรคงานศิลปะแต่ละชิ้นนั้น ศิลปินต้องแก้ปัญหาและต้องเลือกและตัดสินใจในการดำเนินงานอย่างยุ่งยากซับซ้อน

กระบวนการสร้างสรรคที่ต้องมีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา นั้น ต้องใช้ทักษะและความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ประกอบกับความมีศรัทธาต่อการสร้างสรรคผลงานนั้นๆ ดังนั้นการสร้างสรรคศิลปะเกือบทุกสาขา ศิลปินจะไม่ทำตามอำเภอใจโดยดำเนินการอย่างสะเดาะ ศิลปินต้องทำไปอย่างมีเจตนาและมีแผนงาน โดยคำนึงถึงคุณค่าทางศิลปะและความพึงพอใจทางสุนทรียภาพด้วย

การสร้างสรรคงานศิลปะของนักเรียนก็มีกระบวนการคล้ายคลึงกันโดยต้องใช้ความคิดออกแบบสร้างสรรคการแก้ปัญหาและตัดสินใจจากประสบการณ์เหล่านี้ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝังพฤติกรรมในการทำงานอย่างมีระบบ ซึ่งพฤติกรรมการสร้างสรรคนี้จะช่วยให้การปฏิบัติงานต่างๆ มีประสิทธิภาพดีขึ้น

ประวัติศาสตร์ศิลปะ

วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ช่วยสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจในศิลปะให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เนื้อหาของวิชานี้ได้ครอบคลุมถึงข้อมูลต่างๆ ของงานศิลปะเพื่อการศึกษาค้นคว้า เช่น ประวัติและแนวความคิดของศิลปินผู้สร้างงานศิลปะ ประวัติและแนวความคิด เทคนิคและการใช้เครื่องมือรวมทั้งอิทธิพลของวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการสร้างสรรคงานนั้น ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าอาจจะศึกษาได้จากคำบรรยาย หรือสังเกตได้โดยตรงจากรูปลักษณะของงานศิลปะนั้น

งานศิลปะสามารถใช้ศึกษาให้ทราบถึงวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในช่วงเวลาของการสร้างสรรคนั้น เพราะงานศิลปะได้บันทึกความเป็นอยู่ของผู้คนสถานที่และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นไว้ งานศิลปะจึงช่วยให้เราได้รับรู้ถึงอดีตที่ผ่านมาได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนกว่าการบอกเล่าใดๆ

งานศิลปะในอดีตสามารถช่วยให้เราได้ศึกษารูปแบบการแสดงออกรวมทั้งเทคนิคการสร้างสรรค์ของศิลปินแต่ละคน เช่นเดียวกันเราก็สามารถศึกษางานศิลปะที่สร้างสรรค์ตามกาลเวลารวมทั้งงานศิลปะต่างวัฒนธรรมด้วย

“ชุมชนที่ไม่สนใจในประวัติความเป็นมาของศิลปะวัฒนธรรมของบรรพชน ปล่อยให้งานศิลปะอันมีค่าเสื่อมสลายอย่างไรความหมายนับว่า เป็นชุมชนที่ไร้เกียรติภูมิ”

เมื่อนักเรียนมีโอกาสศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะและได้ดูงานศิลปะในอดีตและปัจจุบัน ก็จะเริ่มเข้าใจว่าศิลปะมีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์และสังคมอย่างไร รวมทั้งผลงานบางชิ้นอาจจะใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาถึงอิทธิพลของสังคม การเมืองและเศรษฐกิจที่มีต่องานศิลปะในขณะเวลานั้นได้อย่างไร และผู้สร้างสรรค์งานศิลปะได้แก้ไขปรับปรุงงานของตนให้เข้ากับสถานะของสังคมในช่วงนั้นอย่างไร ดังนั้นการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะก็ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนางานศิลปะสัมพันธ์กับอดีตและปัจจุบัน

มนุษย์ได้ใช้ปัญญาและความเชี่ยวชาญสร้างงานศิลปะพร้อมกับแก้ปัญหา พัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับมา เพื่อเป็นรากฐานวัฒนธรรมของชาติ เช่น ศิลปะสมัยเชียงแสนและสุโขทัย เป็นรากฐานศิลปะและวัฒนธรรมของชาติไทย

ศิลปะวิพากษ์

การมองต่างมุมในงานศิลปะมักจะปรากฏขึ้น อยู่เสมอและไม่ทราบว่าจะสรุปอย่างไร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน หลักการวิพากษ์วิจารณ์งานศิลปะสามารถช่วยการมองในมุมมองเดียวกันได้ หรือมองในมุมมองเดียวกับผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะได้ดีความและพินิจ

การวิพากษ์ตามแนวสากลมักจะนิยมให้ผู้วิจารณ์ ดำเนินการตามขั้นตอนคือ

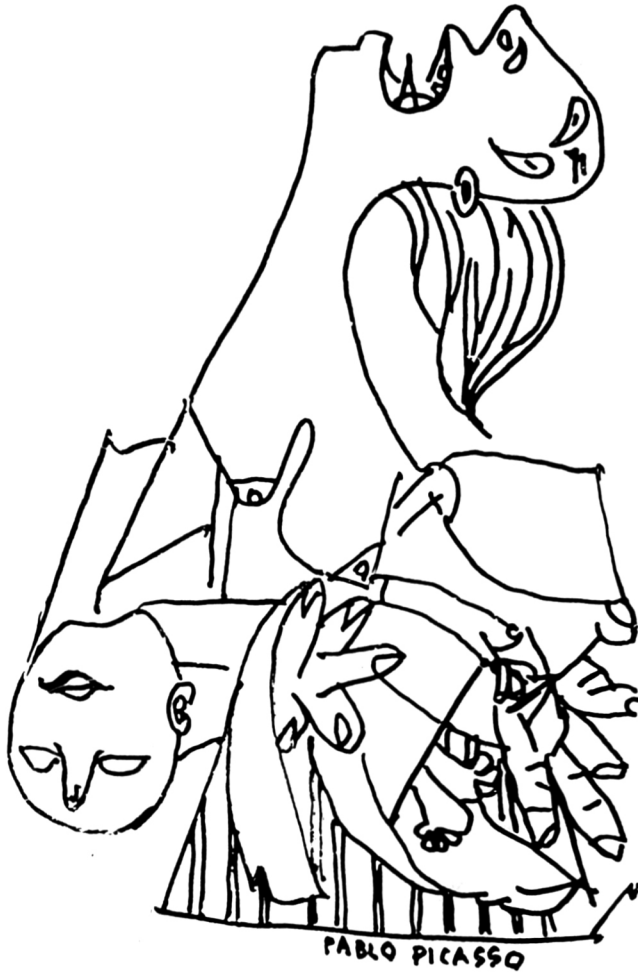
ขั้นแรก สังเกตและบรรยายถึงรูปลักษณะของงานก่อน เพื่อให้ผู้ชมมองหรือจินตนาการถึงลักษณะงานนั้นได้ เช่น ได้เห็นรูปทรงลักษณะอย่างไร มีกระบวนการสร้างสรรค์อย่างไร และถ้าอธิบายถึงเทคนิคการสร้างสรรค์การใช้วัสดุด้วยยิ่งดี

ขั้นที่สอง วิเคราะห์งานศิลปะนั้น เช่น วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของงาน และหลักของการออกแบบและการจัด ได้ความเหมาะสมอย่างไร

“ศิลปะวิพากษ์วิจารณ์ เสริมประสบการณ์การใช้เหตุผล และการพินิจที่เป็นระบบ เมื่อเราพิจารณางานศิลปะ เราจะต้องพินิจด้วยความพึงพอใจอันบริสุทธิ์และมีจิตใจร่วมด้วย โดยพยายามเข้าถึงความรู้สึกและสุนทรียภาพที่มีอยู่ในงานศิลปะชิ้นนั้น”

ขั้นที่สาม ดีความ จากการแปลความ-
หมายของงานศิลปะนั้น อาจะบรรยายถึง
ความคิดความรู้สึกที่ได้สัมผัสและการแก้
ปัญหาต่างๆ ของการสร้างงานนั้น

ขั้นที่สี่ การพินิจ การตัดสินใจเกี่ยวกับ
คุณค่าของงานศิลปะนั้นกล่าวคืออาจจะพิจารณา
ว่ามีคุณค่าตามแนวการสร้างสรรค์แบบใด
และอย่างไร เช่น การสร้างสรรค์ตามแนวแบบ
พิธีนิยม โดยพินิจความสัมพันธ์ขององค์-
ประกอบของสุนทรียภาพที่ประกอบเป็นงานนั้น
ขึ้นมา หรือจะพิจารณาในแต่ละส่วนแล้ว
มารวมเป็นรูปทรงลักษณะทั้งหมดก็ได้ หรือ
พิจารณาตามแนวการสำแดงออกจากอารมณ์
โดยพินิจจากความรู้สึกที่ได้รับจากการดูงาน
ศิลปะนั้น รวมทั้งพลังการแสดงออกของ
อารมณ์ หรือพิจารณาตามแนวอัตถประโยชน์
โดยพินิจสุนทรียภาพที่สัมพันธ์กับหน้าที่
ที่ตอบสนองความสุขทางกาย

“ศิลปินสร้างสรรค์งานจากอารมณ์และความรู้สึกที่มาจากความจริงหรือจินตนาการ ถ้างาน
ศิลปะนั้นถ่ายถอดจากความสุขใจ ผู้ดูงานศิลปะก็จะได้รับการถ่ายถอดความสุขและความ
งามด้วย หรือแม้ว่างานศิลปะได้ถูกถ่ายถอดจากความหม่นหมอง เศร้า หวาดกลัว โดยที่
ศิลปินได้แสดงออกถึงความรู้สึก โดยอาศัยหลักและวิธีการทางสุนทรียภาพ ก็ย่อมจะส่งผล
ให้งานชิ้นนั้นได้รับการยอมรับว่าเป็นงานศิลปะ เช่นภาพเขียนเกี่ยวกับสงครามของ
ปิกาสโซ ”

การได้มีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์งานศิลปะ ก่อให้เกิดปัญญาและความรอบรู้จากขบวนของการ
พินิจงานนั้น ผู้วิพากษ์จำเป็นต้องทราบข้อมูลต่างๆ ของงานนั้นมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และถ้ามี
โอกาสศึกษาความคิดเห็นของศิลปิน นักประวัติศาสตร์ศิลป์หรือโดยเฉพาะนักวิพากษ์ที่มีประสพ-
การณ์แล้วจะช่วยให้การพินิจผลงานนั้นได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเรียนการสอนวิชาศิลปะนั้น ครูควรกำหนดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสวิพากษ์งานศิลปะ
อาจจะเป็งานศิลปะของเด็กด้วยกันหรืองานที่มีชื่อเสียง เพราะการเรียนรู้เพื่อการวิพากษ์ วิจารณ์

งานศิลปะ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสสังเกตงานศิลปะ เปรียบเทียบแบ่งแยกงานศิลปะ จากงานศิลปะที่ดีและเกือบดี รวมทั้งมีความสามารถในการใช้ภาษาแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก กิจกรรมเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

สุนทรียภาพ

งานศิลปะมีคุณสมบัติที่สามารถเร่งหรือ กระตุ้นความรู้สึกการตอบสนองการสำแดงออก จากอารมณ์ได้ กิริยาตอบสนองความงามหรือ ความรู้สึกต่อสิ่งที่มีคุณค่าสุนทรียภาพนั้น ก่อให้เกิดความสุขซึ่งแตกต่างจากกิริยาการตอบสนอง ทางสติปัญญา และความรู้สึกต่อวัตถุที่ไม่มีคุณค่า ทางสุนทรียภาพเป็นอันมาก

สุนทรียศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญา และเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับความงามและการหา ความรู้ ความเข้าใจในความงาม อะไรเป็นคุณ-สมบัติของงานศิลปะที่ก่อให้เกิดการตอบสนอง ทางความงาม เช่นเดียวกับปรัชญาศิลปะ หลัก-การสอนสุนทรียศาสตร์รวมถึงทฤษฎีเกี่ยวกับ ธรรมชาติของศิลปะ คุณค่าของศิลปะ การติดตาม หาคำตอบที่ถูกต้องของศิลปะและความงาม เช่น อะไรคืองานศิลปะที่ยิ่งใหญ่

“ความพึงพอใจทางสุนทรียภาพ เป็นความพึงพอใจพิเศษ ที่เกิดจากคุณสมบัติบางประการของวัตถุ ที่มีความงาม ความพึงพอใจชนิดนี้จะอยู่ในความทรงจำอย่างถาวร รวมทั้งเป็นความพึงพอใจที่มี ลักษณะสากล ขึ้นชม ด้วยความปรารถนาดี มีความเลื่อมใสศรัทธาอย่างจริงจัง ความพึงพอใจทาง สุนทรียภาพจึงเป็นความพึงพอใจที่บริสุทธิ์ ที่เกิดร่วมกับกระบวนการทางจิตและทางสุนทรียภาพ”

“ถ้าเรามีปัญญา มีอารมณ์ สามารถ
รับรู้ผัสสะที่ก่อให้เกิดสุนทรียภาพ
เราก็จะมีโอกาสเข้าถึงความงาม
ความสบายใจได้”

“ศิลปะที่ยิ่งใหญ่ อย่างน้อยศิลปินต้องมีเจตนาที่บริสุทธิ์ เพื่อเสริมสติปัญญาและอารมณ์สุนทรีย์
ของผู้ชม”

สุนทรียภาพมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนศิลปะศึกษาเกือบทุกระดับการศึกษา เมื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาเขียนของเพื่อนแล้วถามว่า “ภาพนี้สวยอย่างไร ทำไมครูจึงชอบ” หรือ นักเรียนมัธยมถามครูว่า “ทำไมภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นงานศิลปะ” หรือนิสิตมหาวิทยาลัยถามอาจารย์ศิลปะว่า “รูปแบบของโบสถ์วัดเบญจมบพิตรเข้าถึงความงามอันสูงสุดนั้น หมายความว่าอะไร” คำถามเหล่านี้แสดงว่านักเรียนกำลังถามปัญหาเกี่ยวกับสุนทรียภาพ ความเข้าใจถึงความสำคัญของคำถามเหล่านี้ นักเรียนสามารถเรียนรู้จากคำตอบของคุณครู และอาจจะศึกษาต่อไปอีกว่านักปรัชญาจะสนองตอบปัญหาเกี่ยวกับความงามอย่างไร นักเรียนจึงสามารถศึกษาหาความรู้ได้หลายวิธีเพื่อความเข้าใจ เกิดความนิยมและเห็นคุณค่าของศิลปะ

สุนทรียศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ศึกษาถึงความงาม รสนิยม และมาตรฐานของคุณค่าที่เกี่ยวกับลักษณะและคุณสมบัติทางผัสสะของงานศิลปะ กระบวนการสร้างสรรค์และประสบการณ์ทางศิลปะรวมทั้งปรากฏการณ์ตามธรรมชาติด้วย

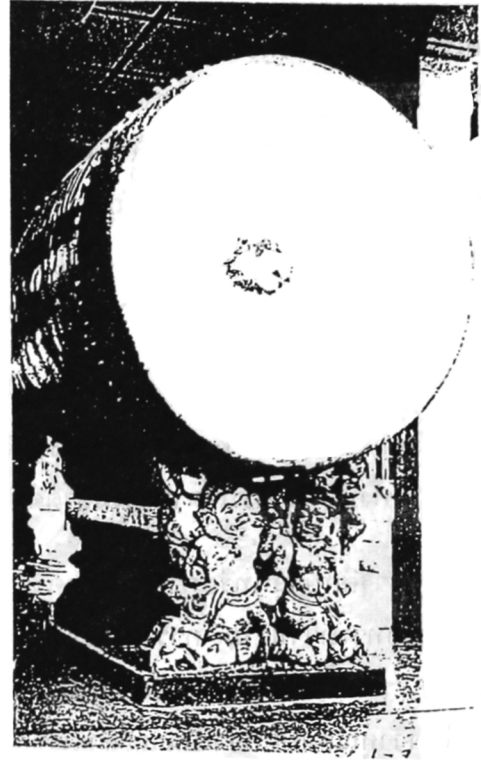
การศึกษาสุนทรียภาพของภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มุ่งไปยังความคิดรวบยอด และคุณค่าทางความงาม การเรียนรู้จึงเน้นในความรู้สึกที่ปรากฏกับจิต ปรากฏการณ์ในงานศิลปะที่น่าทึ่ง รวมทั้งประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ และการตรวจสอบลักษณะของกิจกรรมทางศิลปะ เพื่อค้นคว้าคุณสมบัติที่จำเป็นและสำคัญของสิ่งที่มีความงามและศิลปนิยม

การเรียนรู้วิชาสุนทรียศาสตร์แตกต่างจากวิชาอื่น เช่น วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ โบราณคดี และวัฒนธรรม กล่าวคือ วิชาสุนทรียศาสตร์จะเน้นในโครงสร้างศิลปะ และองค์ประกอบศิลป์ เทคนิค และความคิดในการแสดงออกในความงามมากกว่าการศึกษาความเป็นไปอย่างต่อเนื่องเช่นในวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์

การเรียนรู้วิชาสุนทรียศาสตร์ แตกต่างจากวิชาจิตวิทยาทั่วไปตรงที่สุนทรียศาสตร์เลือกศึกษาเฉพาะกิจกรรมทางด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางศิลปะ และการสร้างสรรค์รูปทรง วิชาสุนทรียศาสตร์แตกต่างจากวิชาศิลปวิทยาการในแง่ที่มองศิลปะโดยเน้นทฤษฎีของความเข้าใจและการให้เหตุผลในเรื่องความงาม

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว การเรียนรู้ทางสุนทรียศาสตร์จึงมีคุณค่าส่งเสริมให้บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับความงาม การใช้ความคิดจินตนาการและการใช้เหตุผลในความพึงพอใจในความงามของงานศิลปะหรือความพึงพอใจทางสุนทรียภาพ อย่างไรก็ตามการศึกษาศุนทรียศาสตร์ยังเกี่ยวข้องกับการศึกษาในด้านอื่นๆ อีก ได้แก่ ศึกษาในด้านจิตวิทยาของการสร้างสรรค์ ศิลปนิยม จินตนาการ การแสดงออกทางสุนทรียภาพ อารมณ์ในศิลปะ และจิตวิทยาของศิลปะ

กล่าวโดยสรุป ศิลปะทั้งด้านจิตรศิลป์และ
 ทัศนศิลป์ได้มีเนื้อหาของความรู้ที่เป็นแก่นแท้
 และวิธีแสวงหาประสบการณ์ในแต่ละสาขาวิชา
 ที่สมควรจะได้ศึกษาและเรียนรู้ เพราะศิลปะเป็น
 มูลฐานสำคัญ สามารถใช้สนับสนุนการดำรงชีพ
 ให้เป็นสุข ศิลปะยังส่งเสริมการแสดงออกถึง
 อารมณ์ ความคิดและประสบการณ์ เช่น ความรัก
 การเกิด การตาย และการขัดแย้งของสังคม ศิลปะ
 อาจจะแสดงออกถึงคุณค่าของชีวิตในสังคม
 หรือปัญหาของสถานภาพต่างๆ ของสังคม เช่น
 ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวจนถึงความขัดแย้ง
 ในโลก ตลอดจนการก่อสงครามหรือ ศิลปะอาจจะ
 สะท้อนหรือตอบสนองความต้องการของสังคม
 เช่นความต้องการที่อยู่อาศัยภายในเมืองจึงมี
 การสร้างตึกระฟ้าขึ้น ศิลปะจึงมีความหมาย
 มากกว่าการแสดงถึงความงามตามปกติ ศิลปะ
 เป็นสื่อหรือสร้างเสริมความรู้ได้โดยตรง ศิลปะ

จึงสนองตอบการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อสังคม รวมทั้งความหมายต่อการศึกษาศิลปะศึกษา
 มีความหมายต่อการเรียนรู้และการพัฒนาในตัวเด็ก ช่วยสนับสนุนการแสวงหาความรู้และ
 ประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีงามแก่ผู้ศึกษา กิจกรรมศิลปะศึกษาช่วยส่งเสริมพัฒนา
 อารมณ์ สติปัญญา ร่างกายและสังคม โดยเฉพาะการปฏิบัติงานศิลปะศึกษาตั้งแต่เด็กจะช่วยสร้าง
 สัมพันธระหว่างความคิด สายตา และการใช้มือให้ประสานสัมพันธ์กันได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งจะ
 พัฒนาร่างกายให้เติบโตขึ้นการได้มีประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา
 รวมทั้งมีความนิยมเข้าใจในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของชาติ การปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีงามต่างๆ
 เหล่านี้มีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้บุคคลปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 นับเป็นการสร้างเสริมบุคคลให้สามารถสร้างสรรค์งานที่มีคุณค่าต่อชีวิตและสังคมต่อไป